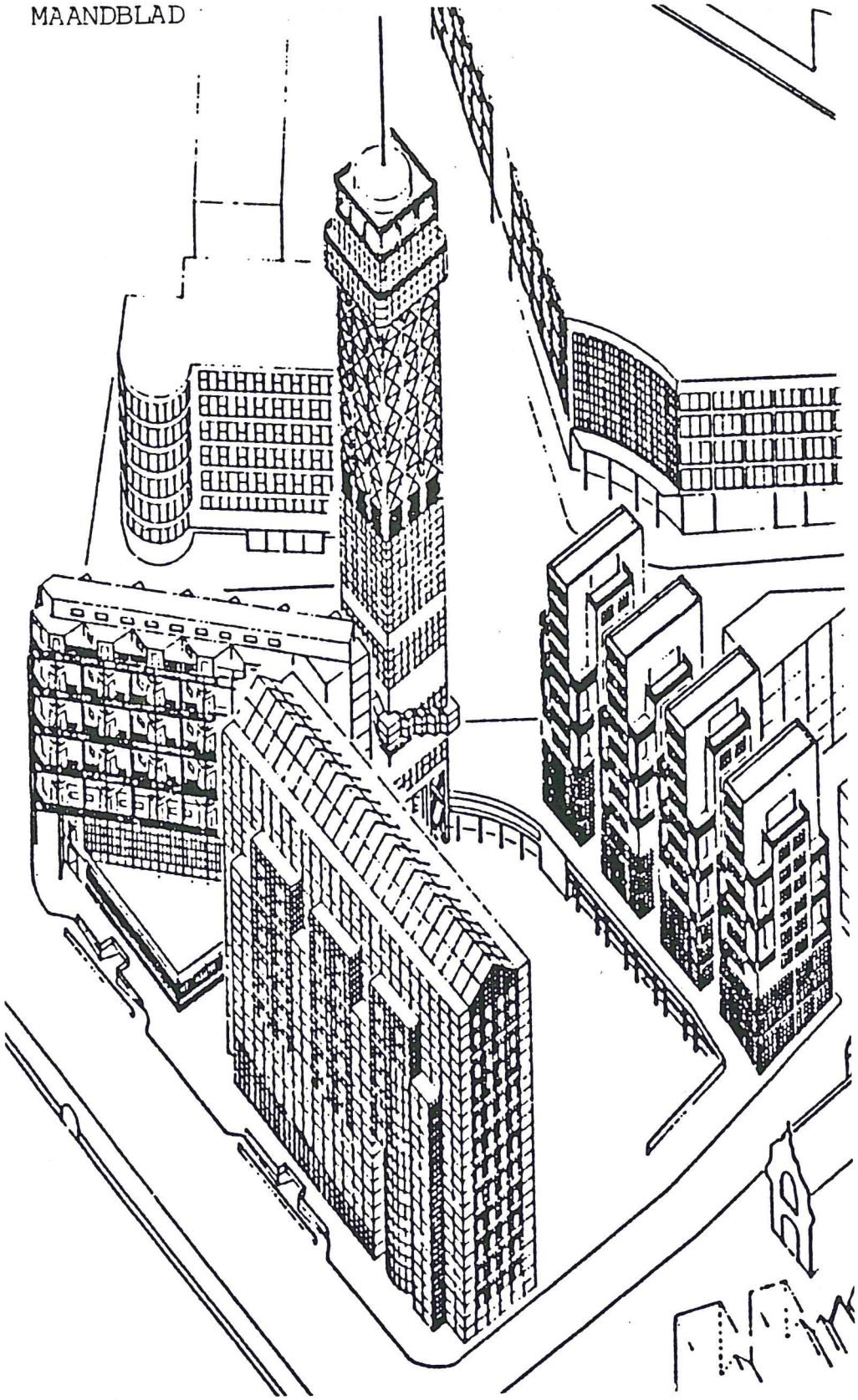
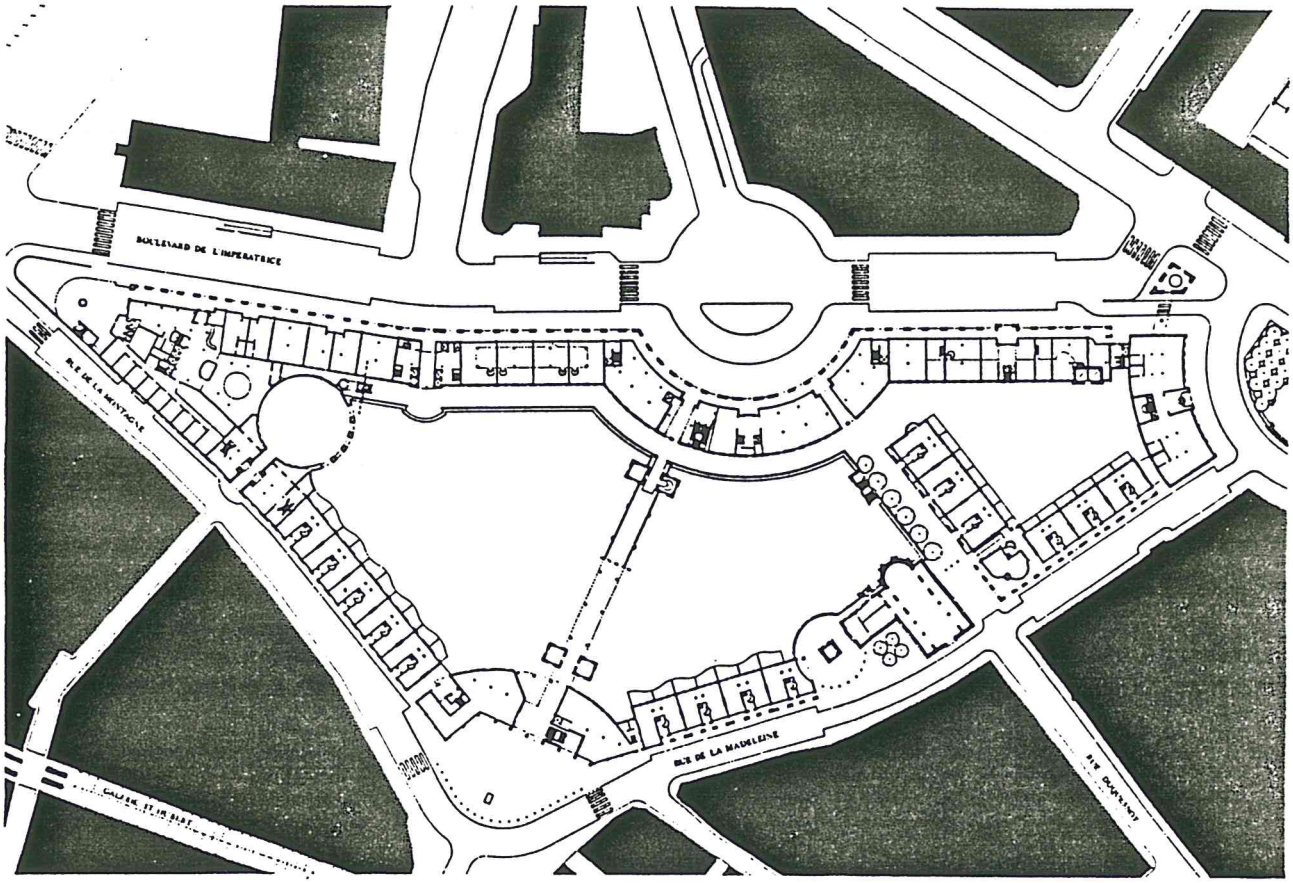
AFGIFTEKANTOOR BRUGGE X NOVEMBER 1988

archipel

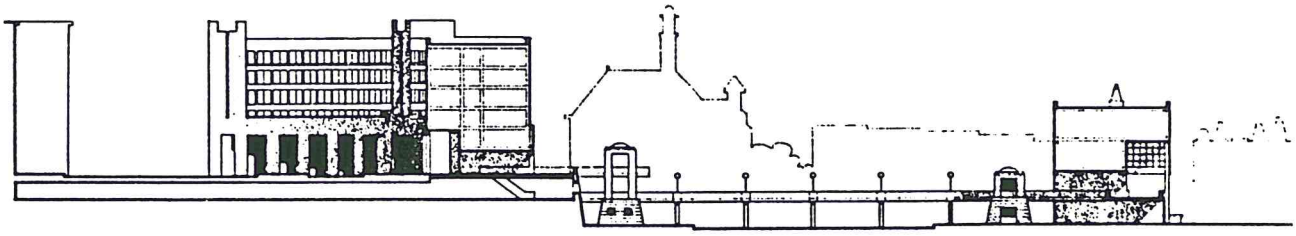
MAANDBLAD

VERANTW. UITG. MARC FELIX, KONINGSTRAAT 43A, bus 1, 8400-OOSTENDE

Ontwerp G. Baines (1983)

Ontwerp G. Baines (1983

Bron: "Bulletin de la classe des beaux-arts' 1984 3/4, ed. Académie Royale de Belgique.

VRIJDAG 18 NOVEMBER 88

"DE ARCHITECTUUR VAN DE STAD"

HET EUROPAKRUISPUNT TE BRUSSEL

1967 - 1984

voordracht door

DR. IR. ANDRE LOECKX

'T LEERHUYS GROENINGE 35 BRUGGE

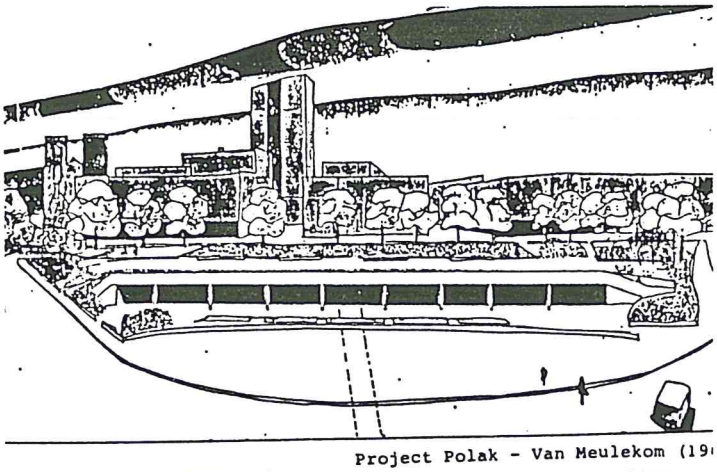
20.30

De lezing bespreekt een keuze uit de ontwerpvoorstellen gemaakt voor het Europakruispunt te Brussel tussen 1967 en 1984.

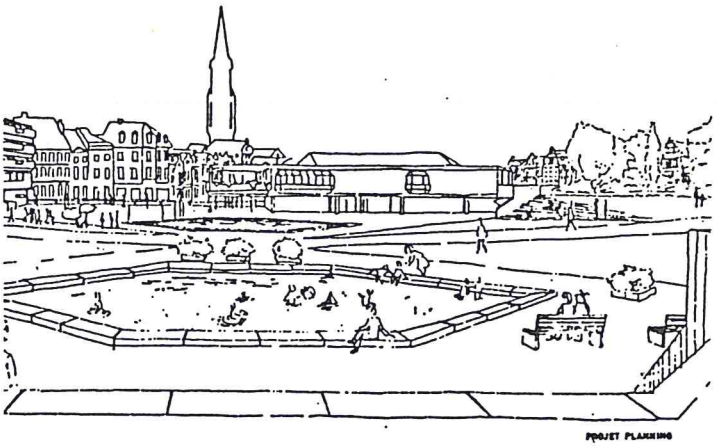
Een architektuur bedenken voor dit lege hart van Brussel was blijkbaar een voortdurende uitdaging voor heel wat architekten en architektuurverenigingen. In de ontwerpen van o.m. Planning (1970), ARAU (1969, 1976, 1984), La Cambre (1978), Deleu (1969), Baines (1983), Crepain (1983), Dams (1984), Beel, Neutelings en De Geyter (1983) kan men een ingrijpende ontwikkeling lezen in het benaderen van de stad "als substantie van architektuur".
Het verhaal van het Europakruispunt handelt over één generatie architekten.
Eruit blijkt dat architektuur wat te zeggen heeft over de stad.
De spreker waarschuwt echter voor het wat droeve einde.

ANDRE LOECKX

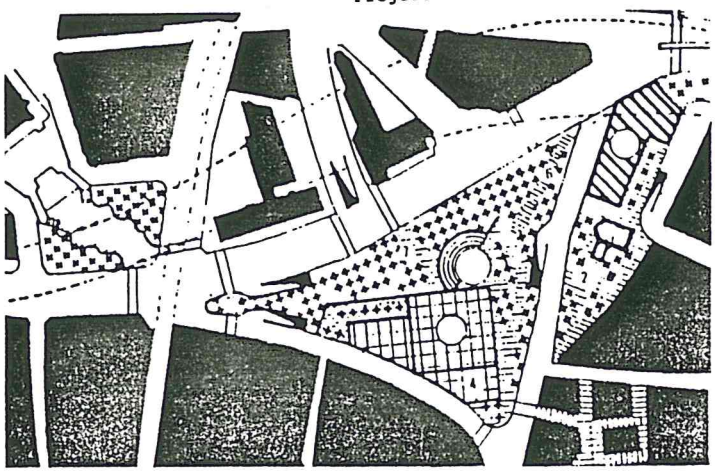
13 januari 1949, Halle
Burgerlijk Ingenieur-architekt 1972, K.U.Leuven
stage bij Paul Van Aerschot 1972-1974
architektuurpraktijk in Algerije 1974-1977
assistent departement Architektuur K.U.Leuven 1978-1982
doctoraat Toegepaste Wetenschappen (architektuurteorie) K.U.Leuven 1982
docent architektuurteorie en koördinator Werkgroep Architektuurgeschiedenis en -teorie, K.U.Leuven 1982-

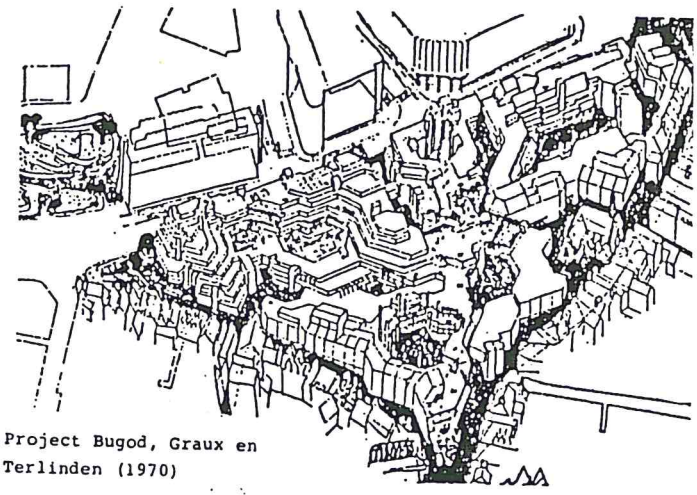
Project Polak - Van Meulekom (19

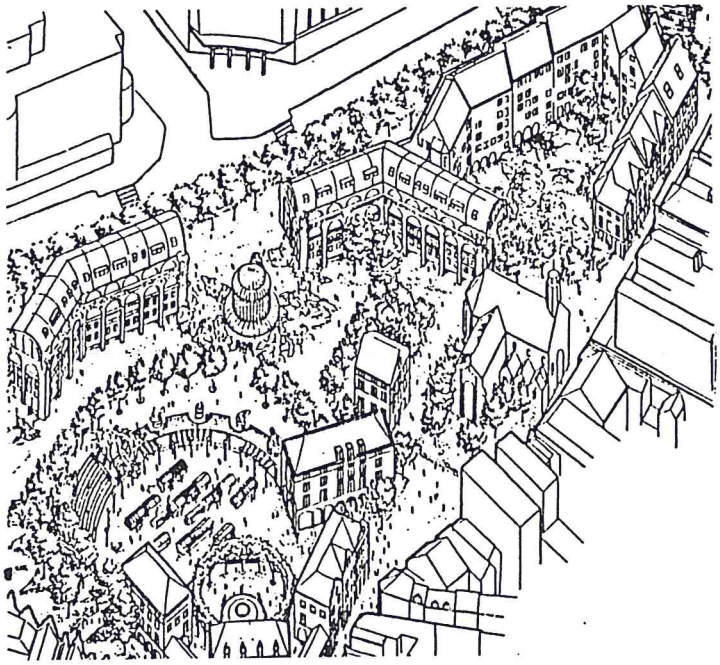
PROJET PLANNING

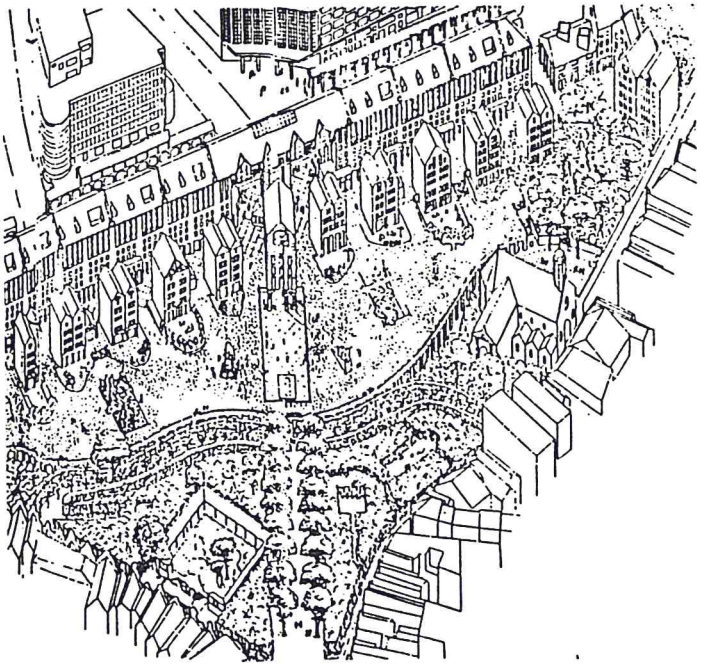

18 Eerste tegenproject ARAU

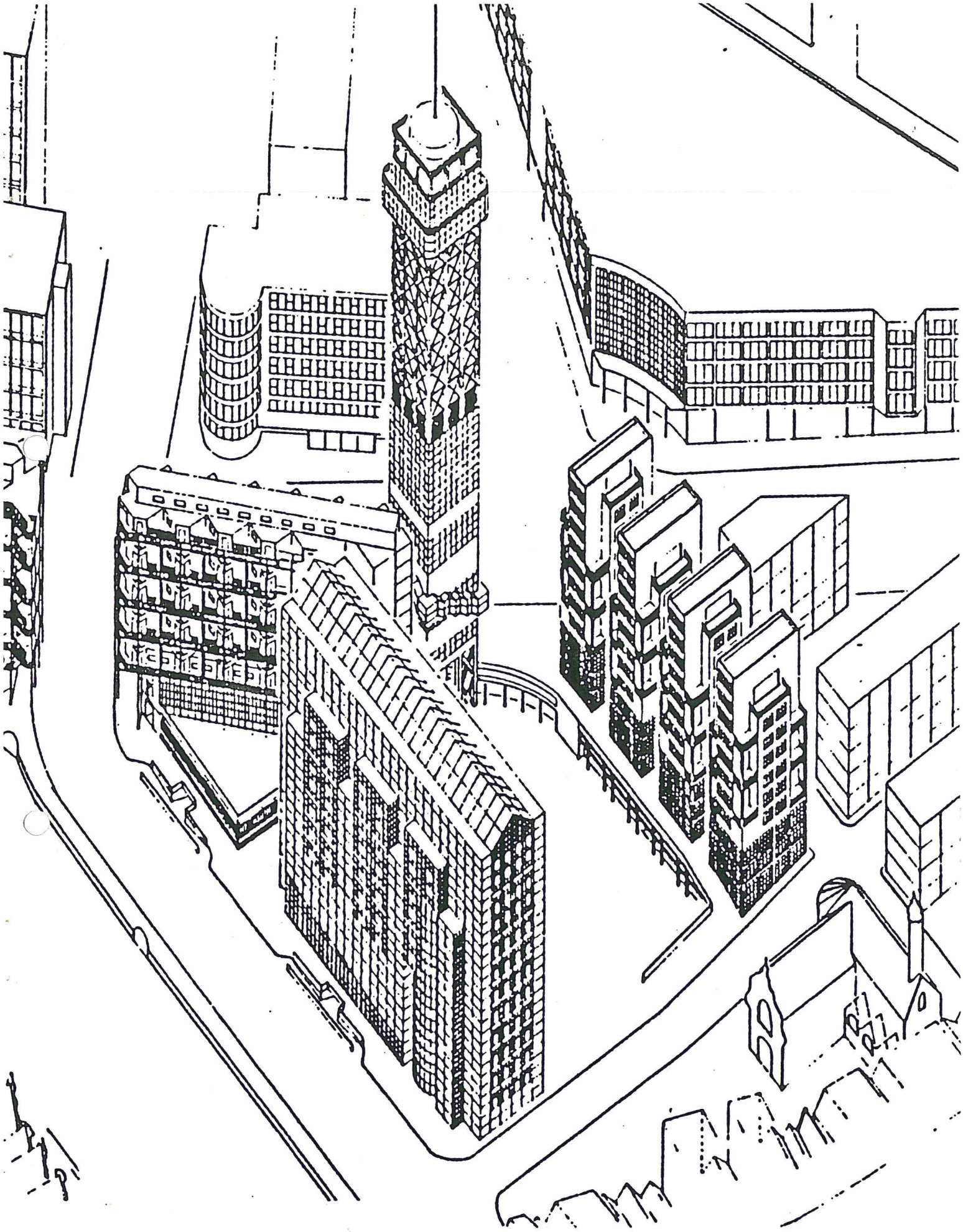

Project Bugod, Graux en Terlinden (1970)

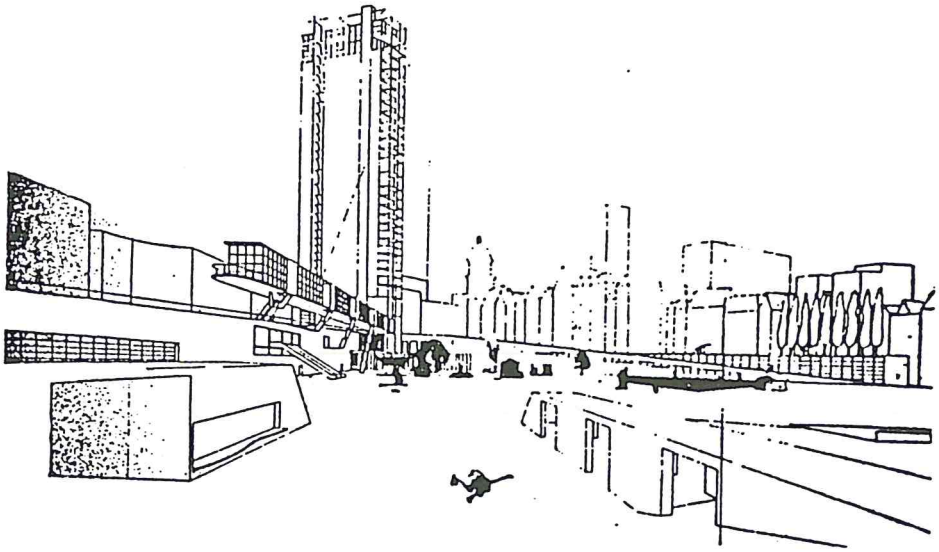

Voorstel La Cambre (Birive, Buseau en Neirinck, 1978)

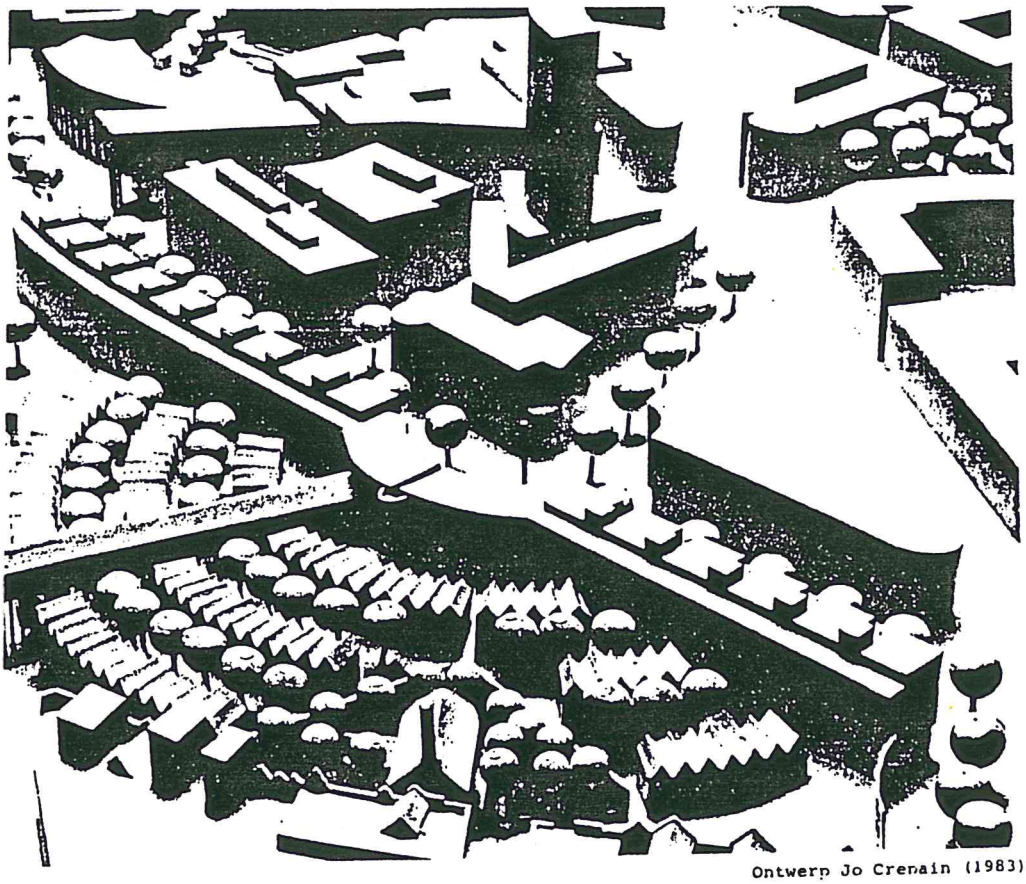

Ontwerp Louis Dams (1984)

Project Team Hoogpoort

Midden in het hart van Brussel, ingeklemd tussen de laagstad -stad van mensen, bewoners, kunstenaars, kunstenmakers, bezoekers, "flaneurs" van alle soorten- en de hoogstad -stad van macht, geld, aanzien, verkeer- ligt een parkeerterrein met benzinestation. Een leeg stuk Brussel, leeg in de zin van niet bedekt met gebouwen, maar vol geschiedenis. Dit lapje leegte is een overschot van een eeuw grootstedelijke ingrepen en speculaties. Zo lang reeds vormt dit stadsdeel het onderwerp van een haast klassiek stedelijk drama waarin geen enkele glansrol ontbreekt: koning, burgemeester, speculant, architect, bewoner. Ik zal hier geen bloemlezing uit dit wat versleten meesterwerk naar voor brengen. Interessanter voor onze bijeenkomst hier is het feit dat ditzelfde Europakruispunt ook de voorbije twintig jaar reeds een geliefde opgave bleek te zijn van allerhande architectuurwedstrijden, tegenprojecten, eindwerken, e.d. Ter gelegenheid van ons eerste forum "architectuur van de stad" brachten we dan ook een overzicht bijeen van 20 jaar ontwerpvoorstellen voor het Europakruispunt. Uit de verwarrende veelheid van voorstellen kwam niet direct de goede oplossing voor dit stukje Brussel naar voor. Op heel wat recente architectuurbenaderingen, die alle ooit met klem hun grote gelijk benadrukten, leek reeds behoorlijk wat sleet te zitten. Een illustratie van de waanzinnige snelheid waarmee architectuurvertogen en stijlen versleten worden was echter niet het enige dat uit deze verzameling naar voor kwam. Meer nog werd duidelijk hoe in nauwelijks twintig jaar tijd de architectuur in totaal uiteenlopende richtingen krampachtig een uitweg zocht uit de grote architectuurcrisis die ergens halverwege de jaren zestig begon. De architectuur van de stad, struikelsteen van de Moderne Beweging, blijft daarbij het architectuurvraagstuk bij uitstek.

Ontwerp Jo Crepain (1983)

archipel

ARCHIPEL PROGRAMMA 88-89

Alle aktiviteiten in 'T LEERHUYS, Groeninge 35, Brugge om 20u.30, behalve indien met * aangeduid.

(4)	vrijdag 18 november		DE ARCHITECTUUR V.D. STAD HET EUROPAKRUISPUNT TE BRUSSEL voordracht door ANDRE LOECKX
(5)	vrijdag 9 december		WONINGBOUW IN TURKIJE voordracht door JOHAN VANDEWALLE
(6)	vrijdag 20 januari		CINEMAARCHITEKTUUR voordracht door SUZANNE VAN AERSCHOT
(7)	vrijdag 10 februari		VICTOR HORTA voordracht door BARBARA VANDERWEE
(8)	vrijdag 10 maart		
(9)	vrijdag 21 april		JAN TANGHE voordracht over eigen werk
(10)	vrijdag 5 mei zaterdag 6 mei zondag 7 mei	*	LES TRAVEAUX DE MITTERAND ARCHITEKTUURREIS NAAR PARIJS
(11)	vrijdag 12 mei of 19 of 26 mei	*	CHRISTIAN DE PORTZAMPARC voordracht over eigen werk in samenwerking met meubelhandel DESENDER . Oostende
(12)	in de loop van mei of juni	*	ARCHITEKTUURTRIP IN WEST-VLAANDEREN
(13)	vrijdag 16 juni		STEFAN BEEL voordracht over eigen werk

De data in januari, februari en maart liggen vast.
Welke item op welke datum komt, is echter nog afhankelijk van de evolutie van enkele kontakten met buitenlandse gasten.
De verfijning van het programma wordt in het bulletin geregeld meegedeeld.

EDGARD GOEDLEVEN

de Koninklijke Serres van Laken

lannoo / inbel

9

DE KONINKLIJKE SERRES VAN LAKEN

De Koninklijke Serres van Laken maken deel uit van het Koninklijk Domein, de residentie van het Belgische Vorstenhuis, sinds de Belgische onafhankelijkheid.

Het Koninklijk Domein is echter ouder dan 1830. In 1781 kochten de Oostenrijkse Gouverneurs-Generaal Maria Christina en Albert van Saksen Teschen, die ons land bestuurden namens de Oostenrijkse Keizer Jozef II, de Schoonenberg te Laken en bouwden er een prachtig kasteel dat reeds in 1784 voltooid was. De Oostenrijkers zouden echter niet lang van hun landgoed in Laken genieten want in 1794 werd België geannexeerd door Frankrijk en verlieten de Oostenrijkers ons land. Het domein werd in 1804 aangekocht door Napoleon die het als zijn residentie in onze gewesten liet inrichten. Na de nederlaag van Napoleon bij Waterloo in 1815 kwam het in het bezit van Koning Willem der Nederlanden.

Sinds de Belgische omwenteling in 1830 is het de residentie van het Belgische Vorstenhuis. De tweede Belgische Koning Leopold II zou de schoonheid en waarde van het domein nog gevoelig vergroten door de bouw van het Chinees Paviljoen en de Japanse Toren.

De Koninklijke Serres, een ware glazen stad, werden eveneens gebouwd door Leopold II. Hij stelde hiervoor architect Balat aan, een van de belangrijkste Belgische architecten uit de negentiende eeuw, die met de glazen stad een architecturaal meesterwerk tot stand bracht.

De serres bestaan uit twee gedeelten, het palmenplateau en het wintertuincomplex ; beide zijn met een grote glazen galerij verbonden ; zij vormen een aaneengesloten en overdekt geheel met een lengte van één kilometer. De beplanting van de serres harmonieert met de architectuur. Vele planten hebben een historische waarde.

Leopold II is in de Belgische geschiedenis vooral bekend als de stichter van Kongo, het huidige Zaïre. Hij was echter ook een groot bouwheer. Het was zijn bedoeling om aan het kleine België door spectaculaire en geniale werken aanzien te geven in Europa.

Hij maakte van Oostende de Koningin der Badsteden en legde ook het prachtige park van Tervuren aan met het museum voor Midden-Afrika. Zijn belangrijkste verwezenlijking was evenwel het Domein van Laken, dat hij wilde uitbouwen tot een Paleis der Natie voor internationale congressen en ontvangsten.

Al hebben zijn dood in 1909 en de kort daarop in 1914 uitgebroken wereldoorlog belet dat zijn plannen integraal werden uitgevoerd, toch blijven de Koninklijke Serres, thans nagenoeg volledig gerestaureerd, een getuigenis van het streven van Leopold II die met zijn bouwwerken bewees hoe een klein land toch groot kan zijn.

Omschrijving

Auteur : Edgard Goedleven
Grafische Vormgeving :
Louis Van den Eede

Formaat : 33 × 25 cm.
300 blz. met meer dan 400 illustraties
in kleur
Gebonden in vollinnenband,
met geplastificeerde stofomslag.

Druk en realisatie : Lannoo Tielt
in opdracht van Inbel Brussel

Produktie : Stichting Monumenten- en
Landschapszorg v.z.w.
Beschikbaar vanaf 1 december 1988

Besteladres :

IMAGE
Stichting Monumenten- en
Landschapszorg v.z.w.
Bergstraat 72, 1000 Brussel
Tel. : (02) 512 40 97

Prijs :

2.650 fr. tot 15/1/89 - nadien 2.900 fr.
Bankrekening nr. 426-3141111-35

deSingel

DE EINDHOVENSE SCHOOL, HET MODERNE VERLEDEN

Opening in deSingel op zondag 4 december om 11u
door Gerard Van Zeyl

met:

- "toppers": Jo Coenen, Wiel Arets en Wim Van de Bergh, Sjoerd Soeters, Jos Van Elsdonk en Jeroen Van de Ven

- "belofte": Joost Ashman, Peter Van Hulten, Martien Jansen, Anette Marx, Ady Steketee, Rudy Uytenhaak, Han Westelaken, Frank + Paul Wintermans, René Van Zuuk, Ralph Brodrück, Tony Goossens, Gerard Van Zeyl

selektie door: Gerard Van Zeyl (universitair hoofddocent), Joost Meuwissen (hoofdredacteur WIEDERHALL) en Geert Bekaert.

De introductie van een categorie bevat iets griezeligs, verbonden aan scholing suggereert de term 'Eindhovense School' zowel braafheid als verblinding.

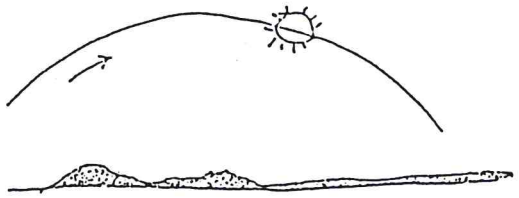
Hoe dit weerleggen?
De bouwkunde opleiding zelf weerlegt dit dagelijks. Immers, wanneer men het programma serieus neemt, is slechts een bouwkundige het resultaat en zou aldus de 'Eindhovense School', waar ze bekendheid verwerft door een uitgesproken prikkelende en poëtische architectuur, eerder als afwijking kunnen worden gezien. Een ontduiking van het systeem.
De aspirant en bouwkundige ingenieurs, die zich op het vlak van archituur profileren - en dat zijn ze zeker niet allemaal - hebben zich ondanks het systeem gevormd, maar ze verstaan hun vak tevens.
Waar zij ontwerpen op papier zetten, is dit meerendeels zo bouwkundig van aard, dat de uitvoering in de tekening is geopenbaard, zo niet gesublimeerd.
De lijnvoering is accuraat, de schaduwwerking concreet, de visualisering evocatief kortom de tekening is meestal een voorstelling van de realiteit. Zonder te vervallen tot louter pragmatiek kan men in het algemeen zeggen, dat de 'Eindhovense School' de architectonische erfenis reconstrueert, niet door er nieuwe onvervulbare utopiën aan

vast te hechten, maar door het model van de tekening zo in te zetten, dat de realiteit van een architecturale analyse van een commentaar wordt voorzien. En of dit nu een conventionele typologie of een moderniteitsprincipe betreft, het gaat erom, dat hoe dan ook de bouwkundige realiteit van een architectonisch denken wordt geinfiltreerd, dat het nabij de analogie komt van het enten van vruchtbomen.
Zo kunnen geijkte conventies omslaan naar enigszins breekbare concepties, maar evengoed kunnen verbrokkelde maniërismen tot consistente architectuur leiden.
In Eindhoven is men bezig de architectuur uit zijn methodologische vaarwater te bevrijden om, zonder veel te behoeven overboord te gooien de meta hodos te hervinden die zich als een labyrinth aandient.
De weg naar de architectuur blijkt dan niet het verlangen om principes te institutionaliseren, maar om de leidraad, de draad van Ariadne zelf te genereren.

De 'Eindhovense School' staat niet tegenover het bouwen , ze staat er stevig middenin, en ze aanvaardt de maatschappelijke mechanismen, niet door in sombere melancholie zich tot dienstknecht van het wereldverstand te laten maken, maar door een 'noös poiëticos' te hervinden en deze Aristoteliaanse wijsheid met mildheid te bejegenen, zonder naïviteit, zonder rancune, zonder polemiek, zonder mankementen, die een "school" meestal tot een irritante secte zou maken.
De Eindhovense School toont iets van een hervonden besef van luciditeit, dat vaak onder de term moderniteit schuil ging, maar welke laatste term de afgelopen eeuwen te eenduidig met de uitsluitende rede paradeerde. Het betreft hier een zorgvuldig in- en uitsluiten zowel van het verleden, als het ongekende, nog ongedachte.
Eindhoven zeggen betekent in een zeker opzicht, dat er zich een centrum heeft ontwikkeld met een bijzondere architectuur. Maar als we zeggen: caput mundi, dan gaat het niet om imperialisme, maar om het besef, dat een mentaliteit, waarmee de Eindhovense architectuur gepaard gaat niet beperkt is tot die plaats, maar elders eveneens gevonden kan worden, mits men zich overgeeft aan een verlangen, dat architectuur met haar reële schoonheid tot oogmerk heeft.

De jonge architecten, die onder deze vlag worden bijeengebracht, zijn zich van geen kwaad bewust, dàt zij een school vormen. Zij zijn min of meer het toevallige resultaat van een opleiding en degene die in een expositie naar voren worden geschoven maken deel uit van een arbitraire keuze, welke keuze meervoudig kan worden gemaakt. Het gaat hier slechts om een knipoog.

fragmenten uit tekst van GERARD VAN ZEYL, lente 1987.

archipel

VZW

Beste,

Bij deze willen wij u even herinneren aan de mogelijkheid u in te schrijven als lid van de architektuurvereniging ARCHIPEL v.z.w.
De werking van ARCHIPEL richt zich tot architektuur in zijn inhoudelijke aspekten. Architektuuraktualiteit, architektuurgeschiedenis, architektuurteorie, aanverwante disciplines...
Afgelopen jaren heeft ARCHIPEL deze items aangepakt door een gevarieerd aanbod van maandelijkse tot drie-wekelijkse voordrachtavonden, debatten, videodiapresentaties, architektuurtrips, een jaarlijkse architektuurreis ...
Dit jaar gaat dit onverminderd verder.

De vereniging staat open voor alle belangstellenden. Architekten, professionelen in op architektuur betrokken disciplines en "buitenstaanders".
Bij het nut van een architektuurvereniging hoeft wellicht geen tekeninkje of breed "discours".
Mensen die dagelijks met de architektuurwereld professioneel betrokken zijn, ervaren dat in die complexe materie het eigenlijke doel "architektuur" vaak wordt voorbij gelopen. ARCHIPEL wil aanzetten tot reflexie, motivatie, gedachtenwisseling ...
Mensen die er niet professioneel mee bezig zijn voelen zich geregeld "buitenstaander" in een architektuurwereld die zich al te vaak tot "ingewijden" richt.
Ten onrechte ...
ARCHIPEL wil blijven hameren op het belang van architektuur als kultuur en wil voor haar aktiviteiten een zo ruim mogelijk geïnteresseerd publiek aanspreken.

Een lidmaatschap (gratis inkom op een 10-tal voordrachtavonden in 'T Leerhuys te Brugge, maandelijks bulletin en reduktie op de architektuurtrips en -reis) kost slechts 2.000 fr. (1.000 fr. voor stagiairs, studenten of 2e lid in zelfde familie).

In te schrijven met bijgaand formulier.

Zo u nog aarzelt kunt u alvast op de hoogte blijven en een abonnement nemen op het uitnodigingsbulletin à 500 fr. (niet-leden betalen per voordrachtavond 200 fr.)

Wellicht mogen we uw storting als een blijk van sympathie voor de ARCHIPEL-werking binnenkort noteren.

Dank bij voorbaat,

namens de beheerraad ARCHIPEL

Marc Felix Philip Cardinael

sekretariaat : p/a Philip Cardinael, Veldstraat 65, 8200-Brugge

KONTAKTADRESSEN ARCHIPEL

voorzitter	Marc FELIX	Koningstraat 43 A, 8400-OOSTENDE	059/70.21.80
sekretaris	Philip CARDINAEL	Veldstraat 65, 8200-BRUGGE 2	050/38.65.01
penningmeester		rekeningnummer : 750-9072064-06	
p.r. pers	Freddy DE SCHACHT	Poekestraat 1, 8080-RUISELEDE	051/68.96.75
p.r. bedrijven	Jean-Pierre OSTIN	Moerestraat 110 A, 8240-GISTEL	059/27.62.34